

1. Altitude, height, level and elevation - үгсийн орчуулгын талаар

2010 оноос мөрдөж байсан үндсэн 48 ИНД-д “өндөр” гэж 883 удаа орсон. Үүнээс:

- “харьцангуй өндөр” 26,
- “үнэмлэхүй өндөр” гэж 52 удаа ашигласан байна.

ИНД-д 805 удаа (883-(52+26)) дан “өндөр” гэж орчуулсан нь height, altitude, level, elevation-ийг харьцангуй, эсхүл үнэмлэхүй өндрийн аль болохыг ойлгомжгүй болгосон буюу height, altitude, level, elevation гэдэг үгсийг аль алиныг нь “өндөр” гэдэг нэг үгээр орчуулан хэрэглэж байсан.

Хуучин ИНД-д “өндөр”-ийг харьцангуй, үнэмлэхүй гэж орос хэлнээс буулган хэрэглэж байсан боловч хооронд нь андуурч, хольсон ба height, altitude, level, elevation гэдэг үгс болон түүнтэй холбоотой DA/DH, TA/TH, MDA/MDH ойлголтуудыг алдаатай, тодорхойгүй байдлаар тусгасан байна.

Англи дүрмийн эх үүсвэрт		Хуучин ИНД	
altitude - 19 ИНД-д	299 удаа	үнэмлэхүй өндөр - 6 ИНД-д	52 удаа
height - 21 ИНД-д	186 удаа	харьцангуй өндөр - 5 ИНД-д	26 удаа
flight level - 7 ИНД-д	64 удаа	Одоо мөрдөгдөж байгаа ИНД-д flight level гэдэг үгийг дараах байдлаар, 8 янзаар орчуулсан байдаг: 1. Нислэгийн түвшин (ИНД-1) 2. Нислэгийн өндөр (ИНД-1, 133, 135, 172, 175, 43, 61, 71, 91) 3. Нислэгийн өндрийн цуваа (ИНД-1, 91) 4. Нислэгийн өндрийн цуваачлал (ИНД-91) 5. Нислэгийн цуваа (ИНД-104, 172, 71, 73, 75, 95) 6. Нислэгийн цуваачлал (ИНД-172) 7. Өндрийн цуваачлал (ИНД-91) 8. Цувааны өндөр (ИНД-91)	
Elevation - 7 ИНД-д	28 удаа	өндөр	

2. Зөвхөн хуучин ИНД-91-д нийт 266 “өндөр” гэсэн үг орсноос:

Хуучин ИНД	Англи	Шинэлчилсэн ИНД	тоо
өндөр хэмжигч	altimeter	алтиметр	16
аюулгүй өндөр	minimum heights	минимум өндөр	6
аюулгүй нам өндөр	minimum altitudes	минимум түвшин	24
шилжих өндөр	transition altitude	шилжих түвшин	7
өндрийн цуваачлал	flight level	нислэгийн түвшин	4
нислэгийн өндрийн цуваачлал	flight level	нислэгийн түвшин	3
цувааны өндөр	flight level	нислэгийн түвшин	4
өндрийн цуваа	flight level	нислэгийн түвшин	9
нислэгийн түвшин	flight level	нислэгийн түвшин	2
нислэгийн өндөр	altitude	түвшин	22
шийдвэр гаргах өндөр	decision height	шийдвэр гаргах өндөр	4
үнэмлэхүй өндөр	Altitude	түвшин	23
харьцангуй өндөр	Height	өндөр	3
өндөр	144 удаа дан “өндөр” гэж орчуулсан нь height & altitude-ийг харьцангуй, эсхүл үнэмлэхүй аль болохыг ойлгомжгүй болгосон.		144*

Англи ИНД-91-т:	Хуучин ИНД-91-т:
- Altitude-111 удаа, - Height-33 удаа,	- үнэмлэхүй өндөр-23 удаа - харьцангуй өндөр-3 удаа
Нийт 26 удаа “үнэмлэхүй болон харьцангуй өндөр” гэж ялгасан ба үлдсэнийг нь “өндөр” гэж орчуулсан нь height, altitude-ийг харьцангуй, эсхүл үнэмлэхүй өндрийн аль болохыг ойлгомжгүй болгосон.	

3. Шинэ болон хуучин ИНД-д height, altitude, level гэдэг үгсийг хэрэглэсэн байдал

Altitude - түвшин	Height - өндөр	Level - түвшин
cruising altitude аяллын түвшин <i>аяллын үнэмлэхүй өндөр</i>		cruising level аяллын нислэгийн түвшин <i>чиг шулуун нислэгийн түвшин</i>
altitude түвшин <i>үнэмлэхүй өндөр</i>	height flown нисэж байгаа өндөр <i>нисэж байгаа харьцангуй өндөр</i>	flight level - (FL) нислэгийн түвшин <i>нислэгийн өндрийн цуваа (нислэгийн түвшин, нислэгийн өндрийн цуваачлал, цувааны өндөр г.м)</i>
safe altitude аюулгүй түвшин <i>аюулгүй үнэмлэхүй өндөр</i>	safe height аюулгүй өндөр <i>аюулгүй харьцангуй өндөр</i>	ground level газрын түвшин <i>газрын түвшин</i>
pressure altitude даралтын түвшин <i>даралтын үнэмлэхүй өндөр</i>	pressure height даралтын өндөр <i>даралтын харьцангуй өндөр</i>	sea level далайн түвшин <i>далайн түвшин</i>
decision altitude - DA шийдвэр гаргах түвшин <i>шийдвэр гаргах үнэмлэхүй өндөр</i>	decision height - DH шийдвэр гаргах өндөр <i>шийдвэр гаргах харьцангуй өндөр</i>	AMSL Далайн дундаж түвшнээс дээш <i>далайн дундаж түвшнээс дээш</i>
transition altitude - TA шилжих түвшин <i>шилжих үнэмлэхүй өндөр</i>	transition height - TH шилжих өндөр <i>шилжих харьцангуй өндөр</i>	AGL Газрын түвшнээс дээш <i>газрын түвшнээс дээш</i>
minimum decision altitude - MDA шийдвэр гаргах минимум түвшин <i>шийдвэр гаргах минимум үнэмлэхүй өндөр</i>	minimum decision height - MDH шийдвэр гаргах минимум өндөр <i>шийдвэр гаргах минимум харьцангуй өндөр</i>	

4. Шинэ болон хуучин ИНД-д орсон height, altitude, level, elevation-ийн тодорхойлолт

Англи	Хуучин ИНД-1	Шинэ ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбар
Altitude means the vertical distance of a level, a point, or an object considered as a point, measured from mean sea level:	Altitude / Үнэмлэхүй өндөр <i>Далайн дундаж түвшнээс тухайн цэг, объект, эсхүл түвшин хүртэлх босоо зай.</i>	Түвшин / Altitude гэж далайн дундаж түвшнээс хэмжсэн, түвшний, цэгийн, эсхүл цэг гэж үзсэн объектын босоо зайг;
Height means the vertical distance of a level, a point, or an object considered as a point, measured from a specified datum and includes the vertical dimension of an object:	Height / Харьцангуй өндөр <i>Тодорхой тогтоосон түвшингээс тухайн цэг буюу объект, эсхүл түвшин хүртэлх босоо зай.</i>	Өндөр / Height гэж тухайн объектын босоо хэмжээг багтаасан, тогтоосон эхлэлийн цэгээс хэмжсэн, түвшин, цэг, эсхүл цэг гэж үзсэн объектын босоо зайг;
Level is a generic term relating to the vertical position of an aircraft in flight and meaning variously height, altitude, or flight level:	Level / Өндрийн түвшин <i>Нислэг үйлдэж буй агаарын хөлгийн байршил босоо зайн ерөнхий томъёолол бөгөөд харьцангуй ба үнэмлэхүй өндөр, эсхүл нислэгийн өндрийн цуваа гэсэн ухагдахуунуудаар илэрхийлэгдэнэ.</i>	Түвшин / Level гэж нислэгт байгаа агаарын хөлгийн босоо байршилд хамаарах, өндөр, түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин зэрэг олон утгатай ерөнхий ойлголтыг;
Flight level means a surface of constant atmospheric pressure expressed in terms of hundreds of feet that- (1) is related to a specific datum 1013.2 hPa; and (2) is separated from other such surfaces by specific pressure intervals:	Flight level / Нислэгийн өндрийн цуваа <i>Атмосферийн 1013.2 гПа тогтмол даралтын түвшингээс тооцсон, Монгол Улсын AIP-д зарлагдсан нислэгийн тодорхой өндөр.</i>	Нислэгийн түвшин / Flight level гэж зуун фитийн утгаар илэрхийлдэг, атмосферын тогтмол даралтын дараах гадаргууг: (1) тусгай эхлэлийн цэг 1013.2 гПа-д хамаарах; (2) тусгай даралтын үечлэлээр бусад даралтын гадаргуугаас зайчлагдсан:
Elevation means the vertical distance of a point or a level, on or affixed to the surface of the earth, measured from mean sea level:	Elevation / Өндөр <i>Далайн дундаж түвшнээс газрын гадаргуу, эсхүл аливаа цэг, түвшин хүртэлх босоо зай.</i>	Өндөрлөг / Elevation гэж далайн дундаж түвшнээс хэмжсэн, газрын гадаргуу дээр, эсхүл түүнд бэхэлсэн цэгийн, эсхүл түвшний босоо зайг;

5. Санал

Цаашид height, altitude, level, elevation гэдэг үгсийг дараах байдлаар хэрэглэж сурвал нислэгийн аюулгүй байдалтай холбоотой ойлголтыг онцгой тохиолдлын үед андуурагдахгүй, аюулгүй байхаар хэрэглэж болно гэж үзэж байна:

Англи	Хуучин ИНД-1	Шинэ ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбар
Altitude	<i>харьцангуй өндрийг</i>	Түвшин
Height	<i>үнэмлэхүй өндрийг</i>	Өндөр
Flight level	<i>нислэгийн өндрийн цуваа</i>	Нислэгийн түвшин
Elevation	<i>өндөр</i>	Өндөрлөг